N°. 3787.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden franko p. p. *f* 6.00.
Brieven, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan »het Bureau van DE TIJD."

WOENSDAG 18 OKTOBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 17 Oktober.

Het Voorloopig Verslag over de Spoorweg-koncessiën.

Eindelijk is men in het bezit van het Voorloopig Verslag, door de Afdeelingen der Tweede Kamer over het gewijzigd wetsontwerp betrekkelijk de spoorwegen uitgebragt. Wij bespreken heden alleen de opmerkingen, die over het wetsontwerp in het algemeen gemaakt zijn, om later ons bezig te houden met het gevoelen der afgevaardigden over de onderdeelen.

Wij beginnen met kortelings de vele bezwaren aan te stippen, die tegen deze voordragt gemaakt zijn, ofschoon, zoo als op vele punten van het Verslag wordt gezegd, de meerderheid der 59 leden, die aan den arbeid in de sektiën hebben deelgenomen, gunstig voor de bekrachtiging der koncessiën gestemd was. In de meesten dier bezwaren vinden wij gedachten terug, die wij over dit punt dikwijls geuit hebben. Zoo vangt het Voorloopig Verslag reeds dadelijk aan met de opmerking, dat de gedragslijn der Regering ten opzigte der aanvragers tot koncessie van spoorwegen, »zich niet wel verklaren laat". Het scheen, meende men, te blijken dat de Regering niet een keuze uit de gedane aanvragen gedaan had, maar zelve *personen* heeft uitgekozen, die zij met de koncessiën wilde »begunstigen", en dat zij met die personen heeft willen onderhandelen ook dan, als de loop der zaak tot het opleggen van voorwaarden, of het voorschrijven van wijzigingen drong, met de oorspronkelijke inzigten der *begunstigden* lijnregt in strijd. Meer dan één blijk is voorhanden, dat alle aanvragen om koncessie, van anderen dan de begunstigde koncessionarissen uitgegaan, *kunstmatig ter zijde zijn gesteld*, ofschoon daarbij aanbiedingen werden gedaan, vergelijkenderwijs voordeelig voor 's Rijks schatkist te nemen."

Tot staving van deze welverdiende kritiek der vreemde of, zoo als het Verslag ze noemt, *niet wel verklaarbare* handelwijze der Regering werden verschillende voorbeelden ter sprake gebragt. Het verwondert ons daarbij ook geen gewag gemaakt te zien van de houding der ministers ten opzigte van de heeren Dull & Cie, wier doorwrochte aanvraag met zoo vele anderen onder de »onbekookte voorstellen" werd gerangschikt. Daarentegen werd gevraagd, of er eenigen tijd geleden door Amsterdamsche huizen of bijzondere personen een aanvraag was gedaan voor de lijn Utrecht-Kuilenburg-'s Bosch en zoo ja, welk lot daaraan ten deel is gevallen. Wij kunnen niet voorspellen hoedanig de Regering deze vraag wenscht te beantwoorden of te ontwijken, intusschen weten wij zeker, dat zoodanige aanvraag door soliede Amsterdamsche kapitalisten gedaan is, ofschoon het ons onbekend is of die, ten gevolge der zonderlinge bejegening daaraan ten deel gevallen, later weder ingetrokken is, dan wel nog bestaat.

Indien men dit een en ander in herinnering bragt, was het vooral, omdat men het vermoeden niet van zich kon weren, dat de Regering door het *uitsluitend* onderhandelen met *vooraf gekozen personen* het belang der schatkist niet genoegzaam behartigd heeft. Nu alle mededinging onmogelijk was gemaakt, oordeelt men geen genoegzamen waarborg te bezitten, dat het tot stand brengen der bij het tegenwoordig wetsontwerp bedoelde spoorweglijnen niet op minder bezwarende voorwaarden voor 's Rijks schatkist te verkrijgen ware geweest dan bij de verleende koncessiën bedongen zijn. Temeer acht men het te verwonderen dat de Regering zoodanige mededinging niet begunstigd heeft, omdat dan toch de ondervinding heeft geleerd, dat matiging zelfs der in reeds verleende koncessiën gestelde voorwaarden allezins mogelijk is. Zoo zijn in de koncessie voor den Noorderspoorweg bij nader overleg zeer aanmerkelijke wijzigingen gebragt. De rente-garantie, waartoe de Staat zich verbond, is van 99 tot op 50 jaren ingekrompen, en de kosten van de brug over den IJssel, die oorspronkelijk ten laste van den Staat moesten komen, blijven bij de gewijzigde koncessie ten laste der onderneming. Zou, vroeg men, als te gelijk met meerdere gegadigden ware onderhandeld, en de eischen van den een tegenover die van den ander waren gesteld, de matiging niet nog veel verder hebben kunnen gaan?

Een gedachtenwisseling om de voorkeur aan Staatsspoorwegen boven gekoncedeerde te geven, deed het gevaar ter sprake komen dat de voorgestelde lijnen in handen van vreemdelingen zouden komen. Men oordeelde dat de thans ter bekrachtiging aangeboden koncessiën geen uitvoering zouden kunnen verkrijgen dan met medewerking van vreemde, misschien ook Engelsche, kapitalisten. Voor een land als het onze keurde men dit bedenkelijk, vooral ook omdat de Britsche regering zoo ligt geneigd is de klagten harer onderdanen over vermeende verongelijking ter harte te nemen en ook waar daarvoor volstrekt geene reden bestaat, tot een internationaal geschilpunt te verheffen.

Dit is een bezwaar van het grootste gewigt. Zooals de lijnen thans voorgesteld zijn, kan men als zeker aannemen, dat er hier te lande, hoofdzakelijk door den tegenstand der Amsterdamsche Beurs, geen geld voor te vinden zijn zal. Men loopt dus bij een eventuele aanneming gevaar, dat de Engelsche kapitalisten, die reeds den Rijnspoorweg in hun magt hebben, ook den meester zullen spelen over de andere groote lijnen. Eenige leden der Kamer mogen dit bezwaar tegen den spoorweg, die door hun kiesdistrikten loopen zal, met al de andere ligt tellen, bij de hooge Regering is het onverantwoordelijk dat zij er blind voor is, en solieden kapitalisten den weg versperren met Nederlandsch geld spoorwegen aan te leggen, alleen om koncessionarissen ter wille te zijn, die niet dan bij den buitenlander de noodige gelden zullen erlangen, zoo die al te erlangen zijn.

Wij stappen voorbij hetgeen ter-zake der doorgraving van Holland op zijn Smalst is aangegeven, wijl men de inzigten der Regering daaromtrent eerst met juistheid zal kunnen beoordeelen wanneer het hierop betrekkelijk wetsontwerp bekend zal zijn geworden.

Ook de wijze, waarop de Regering de bekrachtiging der verleende koncessiën zocht te bereiken, ondervond scherpe gisping. In de zamenkoppeling der verschillende koncessiën kon men, volgens de eigen woorden van het Voorloopig Verslag, naauwelijks iets anders zien dan eene kansberekening, of liever een middel om de ijverige voorstanders der Zuiderspoorwegen ook voor de Noorderspoorwegen te winnen, en omgekeerd. Er was iets stuitends in het gebruik van dat middel. Aan de leden der Kamers werd daardoor een soort van zedelijken dwang aangedaan.

Na deze meer voorloopige opmerkingen trad men in beschouwingen over de rigting, die, volgens de verleende koncessiën, de nieuw aan te leggen spoorwegen zouden volgen. Er waren sommige leden, die in 't algemeen tegen het stelsel van spoorweglijnen, welk de Regering thans voorstond, bedenkingen in het midden bragten, in hun oog van overwegenden aard. Dat stelsel zondigde, naar hun gevoelen, in de eerste plaats door te groote omslagtigheid, door zekere weelde van lijnen, en miste daardoor de vereischte waarborgen van uitvoerbaarheid. Zij wilden gaarne toegeven, dat Nederland, met opzigt tot den bouw van spoorwegen te lang achtergebleven, zich daarin door zijne naburen heeft laten overvleugelen, zoodat een krachtige poging tot herstel van het verzuimde zich aanbeveelt; maar wanneer men thans op eens wilde scheppen, scheen de grenzen van het bereikbare te buiten te gaan. Al wilde men ook aan de werkzaamheid, die hier te lande onder bepaalde omstandigheden kon worden ontwikkeld, geene naauwe grenzen stellen, verdiende de vraag overweging, of het bij de meeste inspanning zou kunnen gelukken, in zes jaren tijds zulk een uitgebreid spoorwegnet tot stand te brengen, zelfs dan wanneer geene buitengewone omstandigheden eene stremming in den arbeid bragten, en men niet op zwarigheden stuitte van bijzonderen aard. Tot de laatste kon, als op ons beperkt grondgebied binnen een klein aantal jaren zooveel millioenen schats moesten worden verwerkt, eene aanmerkelijke rijzing in den standaard der dagloonen en in den prijs van sommige bouwstoffen behooren. Men moest daarbij niet uit het oog verliezen, dat gedurende de eerste jaren ook in het naburig België openbare werken van zeer grooten omvang zouden worden uitgevoerd.

Indien deze overwegingen er reeds toe moesten leiden om aan een meer eenvoudig en beknopt stelsel van spoorwegen boven het thans voorgestelde de voorkeur te geven, dan viel de noodzakelijkheid van inkrimping nog meer in het oog, als men op de toekomst onzer spoorwegen lette. Die nieuwe middelen van gemeenschap mogten thans door milden rijksonderstand in 't leven worden geroepen, zij moeten zóó worden aangelegd, dat zij zoo spoedig mogelijk zich zelven konden helpen. Hunne toekomst zou dan alleen verzekerd zijn, wanneer het vervoer wierd zamengedrongen. Legde men te veel, legde men uit het aangeduide oogpunt nuttelooze lijnen aan; gaf men nu reeds, in stede zich voor den aanvang met juist getrokken hoofd- of stamlijnen te vergenoegen, aan de zucht tot lokale bevrediging toe, en ondernam men alzoo ontijdig hetgeen men aan de toekomst behoorde over te laten, — verarming en verval van een deel dier lijnen zou daarvan het onvermijdelijk gevolg zijn.

De leden, wier gevoelen hier wordt uitgedrukt, herinnerden de konkluzie van het Voorloopig Verslag nopens den Noorderspoorweg. Zij bleven aan de beginselen en aanwijzingen, daarin vervat, hechten. In dat stelsel scheen staatshulp zich vooreerst te moeten bepalen tot eene lijn, die

Harlingen met de Hannoversche grens bij Aschendorf, en Leeuwarden, langs Sneek of Akkrum, over Heerenveen, met Raalte of Deventer verbond, om van daar oostelijk naar Reine en westelijk naar Utrecht te worden geleid;

voorts van Utrecht, over Kuilenburg, naar den Bosch tot Boxtel of Eindhoven door te trekken, waar de baan zou uitkomen op die, welke van Vlissingen, over Middelburg, Goes, Breda, Tilburg, Venlo of Roermond, oostelijk tot de Pruissische grens en zuidelijk tot Meersen of Maastricht zou reiken.

Het spreekt van zelf, dat anderen omtrent dit punt van tegenovergesteld gevoelen waren. Wij vinden dit in het Voorloopig Verslag aangeduid, maar gronden, aan de zaak-zelve ontleend, zijn daarvoor niet opgegeven. Er wordt alleen gezegd, dat die leden het net in zijn geheelen omvang wenschen tot stand te zien gekomen. De »stemming der natie" moest niet uit het oog verloren te worden. Een »volkswensch als deze", behoorde niet *in meerdere of mindere mate* te leur te worden gesteld. Ziedaar de eenige motieven, welke wij in de algemeene beschouwingen van het Voorloopig Verslag ten gunste der aanneming van de Regeringsvoorstellen zien opgegeven. Trekken wij zamen, wat wij er aantroffen, zoo komt dit neder op:

I. Klagten over de zonderlinge en niet wel te verklaren handelwijze der Regering ten opzigte der koncessionarissen.

II. Verzoek om mededeeling der beweegredenen, die de ministers geleid hebben sommige personen met koncessiën te begunstigen, en daarentegen soliede aanvragen van anderen ter zijde te schuiven.

III. Klagten over het gevaar dat, volgens deze voordragt, de spoorwegen hoofdzakelijk het eigendom van vreemdelingen worden zullen.

IV. Klagten over de zamenkoppeling van uiteenloopende ontwerpen en over den zedelijken dwang daardoor der Kamer aangedaan.

V. Klagten over de nuttelooze, omslagtige en kostbare lijnen in het ontwerp opgenomen, en den wensch naar een beknopter en zuiniger plan.

Hier tegenover vinden wij:

I. De stelling, waarbij het bewijs echter niet gevoegd is, dat de voorgedragen lijnen een zamenhangend geheel [*sic*] vormen.

II. Een wensch van vele leden dat het voorgedragen net in zijn geheelen omvang tot stand moge komen.

III. De »stemming der natie," en de behoorlijkheid om den »volkswensch" niet in meerdere of mindere mate te leur te stellen.

welk regt men hier zoo stoutweg beweert dat die „stemming" of die „wensch" de ongelukkige lijnen der Regering verlangt, weten wij niet. Wij zouden denken dat vele leden de kiezers in hun distrikt beleefdheidshalve den titel van „de natie" en „het volk" geven. Maar zoo zulke gronden bij afgevaardigden, die begrip van hun pligt hebben, mogten gelden tot het uitbrengen van een goedkeurende stem, zouden die koncientieuze vertegenwoordigers ook *ja* kunnen zeggen op een voorstel tot een luchtspoorweg van den toren van Delfzijl naar dien van Groningen, want ook daarvoor zou blijken, bij de thans in enkele distrikten heerschende ijlende spoorwegkoorts, dat „de stemming der natie," en „de volkswensch" zich lieten hooren, zoo er slechts ministers waren die zulk een voordragt wilden doen. Trouwens, hiertoe behoeft slechts een weinig meer moed en bedrevenheid in het maken van kansberekeningen, dan de tegenwoordige ministers van Financiën en Binnenlandsche Zaken hebben aan den dag gelegd.

Gisteren hebben wij bij de mededeeling van het ingezonden stuk van den heer Mr. W. S. van Reesema in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, een vergissing begaan, die wij bij deze herstellen. De heer van Reesema schrijft alleen over *de laatste zinsnede* van het berigt, door den *Stoompost* gegeven, namelijk over die, welke op de koncessionarissen der zuiderlijn betrekking heeft, en hij dus natuurlijk ten volle regt had tegen te spreken. Wij hadden verkeerdelijk deze mededeeling aangezien voor een teregtwijzing van den *Stoompost op alle punten* van zijn berigt, en derhalve ook van hetgeen hij over de verdeeldheid in het ministerie meldde. Met deze opmerking komt derhalve van zelf te vervallen, wat wij in ons Nommer van gisteren omtrent den brief van den heer van Reesema hebben gezegd.

In de Tweede Kamer van heden zijn aangenomen de ontwerpen tot wijziging van Hoofdstuk 3 der begrooting van 1858 en tot verhooging van die van 1859.

De heer Bieberstein heeft inligting gevraagd nopens de losmaking van Limburg van den Duitschen Bond. De minister van Buitenlandsche Zaken heeft geantwoord, dat de Regering alles doet om in dit bezwaar te gemoet te komen.

Door het, in de parochiale kerk van den H. Willibrordus, onder de zinspreuk: *Cantemus Domino*, gevestigde zangkoor, is het plan gevormd bij genoegzame deelneming tegen einde November in het lokaal *Odéon*, te geven een vokaal en instrumentaal koncert, waarvan de opbrengst zal strekken ten voordeele van een nieuw te bouwen Orgel in genoemde Kerk.

In aanmerking nemende de behoefte die daar ter plaatse aan een geschikt orgel bestaat, kunnen wij het plan niet genoeg toejuichen en hopen dat de leden van dit zanggezelschap (meestens jonge lieden) hunne ijver en moeite door eene algemeene inteekening mogen beloond zien.

Afgezien van het liefdadige doel, alléén om het programma, hetwelk schoon te noemen is, durven wij hun een gunstig rezultaat voorspellen.

De Kamer van Koophandel en Fabrieken te Oldenzaal heeft een adres bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediend, strekkende om bij het aanleggen van spoorwegen, ook het belang van geheel Twenthe, en zijne nijverheid te bevoordeelen. Zij geeft daarom der regering in ernstige overweging, geen andere spoorweglijn door Twenthe voor te staan, dan die loopt van af Deventer, langs Holten, Markelo, Rijssen, Goor, Delden, Hengelo en vandaar, hetzij in Hannover, hetzij in Pruissen, aan het Europeesch spoorwegnet aan te sluiten.

Zaturdag jl. is uit Dordrecht aan Z. M. den Koning een adres gezonden in het belang van het aangekondigd spoorweg-ontwerp, gelijkluidend aan het Rotterdamsche adres en voorzien met ongeveer 400 handteekeningen.

Wij vernemen, dat onze geachte burgemeester, de heer Messchert van Vollenhoven, gisteren een langdurig gehoor bij Z. M. den Koning heeft gehad.

(*H. & E.*)

Zr. Ms. stoomschip *de Vice-Admiraal Koopman*, onder bevel van den kapitein-luitenant ter zee C. V. Zwaansbals, is, ter verdere opvolging zijner bestemming naar Oost-Indië, den 18e dezer; en Zr. Ms. stoomschip *Vesuvius*, onder bevel van den luitenant ter zee der 1e klasse J. O. H. Arntzenius, bestemd naar Kuraçao, den dag te voren, van de reede van Plymouth naar zee vertrokken.

Aan boord dier bodems was alles wel.

Z. M. heeft aan R. H. Nierstrasz, vergund zijne standplaats als notaris over te brengen van Krimpen op de Lek naar de ... Rotterdam, en voorts benoemd tot notarissen: ter standplaats ...dam, Mr. W. H. A. Vaerendonk en J. L. van ... A. Megbodius, ... Bleiswijk, E. Boeres

te Amsterdam, W. Kroese en J. H. Richard; tot konsul der Nederlanden in de Portugesche bezittingen ter Zuid-Westkust van Afrika, L. P. Kerdijk; alsmede aan den zeeloodsschipper G. G. Molenaar, de zeeloodsen P. A. Kaale, P. W. Roda, A. P. Rogans, K. Ree, W. H. Bruyn, D. N. de Boer, de loodskweekelingen J. J. Klijn, J. E. Koop, en den matroos W. G. Molenaar, vergund het dragen van de door de Britsche Regering hun toegekende zilveren medajle, als bewijs van erkentelijkheid voor de redding van zes man der equipage van het op 6 Maart dezes jaars in de buitengronden van Terschelling gestrande Engelsche barkschip *El Dorado*.

'sHERTOGENBOSCH, 17 Okt. Ook de afdeeling 's Bosch der Noordbrabantsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid heeft aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal een adres ingezonden, tegen den Zuiderspoorweg.

MEGEN, 16 Okt. Onze gemeente leed heden een treffend verlies door het afsterven van den geachten burgemeester dezer plaats, den Wel-Ed. Heer Lebotte. Hoewel nog niet lang aan het hoofd der gemeente zijnde, heeft hij zijn invloed steeds aangewend tot heil der gemeentenaren, en zich door zijn edel en regtschapen karakter de achting van een ieder waardig gemaakt.

BATAVIA, 24 Aug. Uit de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo zijn tijdingen ontvangen, loopende tot 29 Julij 1859.

De krijgsverrigtingen hadden zich bepaald tot eenige verkenningen, welke tot eene ontmoeting met eene der zwervende benden opstandelingen hebben geleid, waarbij hun weder eenige afbreuk is gedaan.

De kommissie van bestuur was zeer bereidwillig in het opvolgen van bevelen, evenzoo de prinsen en de bevolking van Martapoera; evenwel heerschte daar nog geene bedrijvigheid.

Omtrent de verblijfplaats van pangaran Hidaijat, die aan zijn naar het schijnt opgevat voornemen om naar het hoofdkwartier af te komen, slechts een begin van uitvoering gaf, doch daarop weder teruggetrokken is, verkeerde men weder in onzekerheid. Maatregelen zijn genomen om hem langs vredelievenden weg tot terugkeer over te halen.

Te Pengaron, waarmede de gemeenschap voortdurend ongestremd blijft, sprak men van nog te verwachten aanvallen, die echter niet verwezenlijkt zijn geworden.

Met meer grond werd Poeloe Petak met een nieuwen aanval der Daijaks van Kahaijah bedreigd geacht.

Over het geheel kwamen de verschillende berigten daarin overeen, dat de nog zwervende benden gebrek aan levensmiddelen begonnen te ondervinden en zeer moeijelijk waren bijeen te houden, vermits het grootste gedeelte door dwang genoodzaakt is mede te doen.

— Den 22sten Augustus zijn twee tijgers (een zwarte en een toetoel), bestemd voor de Diergaarde te Rotterdam, in de pakhuizen van de heeren Mac Laine, Watson & Co., losgebroken. Zij hadden de wijk genomen in een grooten hoop rottan, waar het aan eenige heeren eerst na veel moeite gelukte, hen behoorlijk onder schot te krijgen en door herhaalde schoten te dooden.

— Men schrijft uit Cheribon, dd. 13 Julij:

Op den 31n Mei jl. was tegen het middaguur eene talrijke menigte bijeen, in en bij de gebouwen der suiker-fabriek te Gumpol (residentie Cheribon); een ieder was gekleed in feestgewaad, want men beyond zich hier ter viering van het gebruikelijke jaarlijksche maalfeest. De regent der afdeeling en vele Europesche familiën van heinde en ver toegesneld, zetteden het feest, door hunne tegenwoordigheid, den noodigen luister bij.

Tegen 12 uur kwamen eenige karren aan, beladen met suikerriet en netjes versierd, vergezeld door een gekostumeerd eskorte. Het riet werd met de noodige plegtige vormen afgeladen, in de fabriek en in de machine gebragt en vermalen. Ter zelfder tijd hadden eenige inlandsche priesters gebeden opgezegd, en werd er later geld gestrooid, ter verlustiging van den gemeenen man.

Aldus het noodige verrigt zijnde, om den zegen over het toekomstige malen in te roepen, werd er overgegaan tot de volksvermakelijkheden.

Onder meer andere zaken, zoude men ook vergast worden op het schouwspel van het gevecht tusschen een tijger en een karbouw. Tot dat einde was een stuk grond van 6 à 7 el middellijn afgesloten door stevig paal- en vlechtwerk, ter hoogte van 4 el, terwijl het bovenvlak op gelijke wijze was digt gemaakt. Gelijk met dit bovenvlak bevonden zich aan twee zijden, uitsteeksels of stellingen, speciaal voor de notabelen onder de aanschouwers. Hoofdzakelijk maakten daarvan gebruik de Europesche dames, enkele heeren en kinderen, terwijl het overige gedeelte van het publiek zich verdrong, beneden, om de afgeperkte ruimte, onder een temperatuur van misschien wel 100° F.

De karbouw was reeds binnen, en zette zeer verbaasde oogen op over het woelen en dringen der hem omringende menschenmassa, zich verdiepende in allerlei bespiegelingen over de vele blijken van belangstelling, welke heden zijn deel waren.

Spoedig echter werd dit probleem voor hem opgelost, want het tijgerhok was reeds daar, voor de opening in het paalwerk, en na eenig opjagen, sprong een gevlekte tijger (matjan toetol) uit het hok naar binnen. Het was een uiterst fraai dier, ongeveer 3½ voet lang, zeer vlug, schoon van pels en onverzwakt.

Het beest scheen bij den buffel geenen bijzonderen indruk te verwekken. Beiden keken elkander nu en dan eens leelijk aan, de tijger grijnzende en de karbouw zijne horens vellende.

De spanning der aanschouwers was op dit oogenblik zeer groot, en iedereen verbeidde met verlangen het oogenblik van het eigenlijk gevecht.

Dit verlangen zoude echter heden niet worden bevredigd.

De tijger liep heen en weder en zocht naar eenen uitweg, stak daartoe zijne pooten tusschen het paal- en vlechtwerk, sprong later zeer vlug tegen het bovenvlak, doch werd daarvan teruggestooten; beproefde dit voor de tweede maal, en ziet, hij wrong zich nu door de openingen of gapingen van het vlechtwerk, stapte zeer flegmatiek over eene der stellingen, tusschen eenige dames, heeren, kinderen en dienstboden door, ging den trap af en nam de vlugt.

Daar stond men al zeer zonderling te kijken.

De dames op de stellingen, vooral zij die de tijger nagenoeg rakelings passeerde, werden er wel niet kalmer op, doch hielden zich overigens nog al kordaat. De menigte nam de vlugt.

Het dier had de wijk genomen onder een padie magazijntje, en kon daar wel niet goed blijven, als behoorende het, nu eenmaal los zijnde, tot de ongenoodigde en zeer onwelkome gasten, waarom dan ook door eenige gewapende lieden een kring om zijn asilum werd gevormd.

De suiker-fabriekant C. Burgemeestre, die daarbij was, bragt den tijger een eersten lanssteek toe, het dier vloog op, raakte aan het worstelen met eenen Inlander uit den kring, en verwondde dezen aan hand en gelaat. Gedurende deze worsteling, vonden de heeren Hartinck en genoemde C. Burgemeestre gelegenheid om het beest verder door lanssteken af te maken.

PEKALONGAN. In den ochtend van den 2n Augustus jl., omstreeks 3 ure, heeft de Javaan Todrono, afkomstig van Soerakarta, die zich te Pekalongan tijdelijk ophield als koeli van eenen rondreizenden Inlandschen handelaar, in de woning waar hij vernachtte amok gemaakt, en vijf personen, waaronder drie gevaarlijk, verwond, waarna hij, gewapend met een lans, twee klewangs en een kris, zich in het huis heeft versperd, en alle pogingen van de policie om daar binnen te dringen en hem te vatten, woedend afkeerde. Eerst tegen zeven ure is het door doeltreffende maatregelen van het bestuur gelukt, hem na hevigen tegenstand levend en ongedeerd te arresteren. De gewonde personen zijn onder geneeskundige behandeling gesteld, en bevinden zich naar omstandigheden vrij wel, hoewel de hooge ouderdom van een grijsaard en zijne hoogbejaarde vrouw, wegens hunne zware wonden, wel eenige vrees voor hun behoud doet koesteren.

PALEMBANG. In de laatste dagen der maand Julij zijn van Lahat en Padang (Marga Semidang) uit, eenige militaire excursiën in de Goemay Talang en Goemay Ooloe gemaakt, ten einde te trachten Piraboen in handen te krijgen en zijn aanhang geheel te vernietigen. De talang Kepajang, de schuilplaats van dien persoon werd door de muitelingen verdedigd. Spoedig zijn zij echter op de vlugt gedreven, met achterlating van eenige wapens en andere goederen. Bij die gelegenheid zijn twee militairen, een pradjoerit en twee koeli's ligt gewond.

Uit de Kesam zijn de tijdingen geruststellend.

Te Djambi was niets bijzonders voorgevallen.

SUMATRA'S WESTKUST. Men schrijft uit Makassar het volgende:

De gezondheidstoestand der troepen verbetert over 't algemeen slechts langzaam; er blijft bij officieren en manschappen eene morele neêrgedruktheid heerschen, die nadeeligen invloed uitoefent. De tijding dat wij naar Laoa retourneren zullen en dat er versche bataljons, naar men zegt het 4de en 11de, voor de 2de expeditie bestemd zijn, zal zeker in dit opzigt eene gunstige uitwerking hebben. Met de *Ouderkerk a/d Amstel* worden weder zeven officieren en p. m. 70 manschappen naar Java vervoerd, welke de Badjoasche koorts hier niet te boven kunnen komen.

Zeker is het dat de 2e expeditie haar doel gemakkelijk zal bereiken, want door den overgang van Aroe Palacca zijn de zaken veel veranderd; buitendien moet er erge verdeeldheid heerschen in het rijk van Boni, en de Koningin wordt meer en meer door hare vasallen verlaten zoodat het bijna zeker is, dat bij het verschijnen eener nieuwe magt, die spoedig en met klem ageert, het volk tot ons zal overslaan. Aroe Palacca gaat thans naar Boelecomba, om daar een aanhang te verzamelen en van daar uit te trachten Sinjay over te halen onze zijde te kiezen, hij zal verder proklamatiën en brieven door het rijk van Boni verspreiden.

Wadja en Soping zullen zeer waarschijnlijk in den vervolge neutraal blijven.

Ons fort te Badjoa is nog niet verontrust geworden

en van een inval op ons grondgebied van Boni uit, hoort men niet meer. Het is nu te wenschen, dat de nieuwe troepen zoo spoedig mogelijk aankomen, ten einde de krijgsverrigtingen in October aanstaande een aanvang kunnen nemen, terwijl alsdan de goede moesson ten volle doorgebroken is. Wij wenschen hun van harte een spoedig succes en rijken lauwerenoogst toe, ofschoon die laatste misschien sehraal zal uitvallen, indien men ten minste geloof kan hechten aan de gezegden van eenige voorname volgelingen van Aroe Palacca, volgens welke toch de Boniren zich thans zonder strijd zullen onderwerpen.

CELEBES. In Tanette hebben tot herstel van rust en orde eenige krijgsbewegingen plaats gehad.

Datoe Bakka, de gemaal van de leenvorstin van Tanette, had het eergevoel zijner echtgenoot door zijn losbandig gedrag zoodanig gekrenkt, dat deze eene echtscheiding en zijne verwijdering uit Tanette eischte. Vermits eene verzoening tusschen de beide echtgenooten onmogelijk bleek te zijn, is aan het verlangen der leenvorstin toegegeven. Maar in strijd met zijne jegens het gouvernement geuite goede gezindheid heeft Datoe Bakka zich vervolgens niet ontzien om, toen hij op reis van Macasser naar zijne moeder te Batoe Batoe, Tanette doortrok, in dit leenvorstendom een rooftogt te ondernemen en zich feitelijk als vijand tegenover het gouvernement te stellen. Hij verschanste zich daarna te Patjiro, binnen Tanette's grondgebied hoog op eenen berg gelegen, en verontrustte, van daar uit, het omliggende land. Zijne vroegre echtgenoote, de leenvorstin van Tanette, besloot haren gewezen man uit zijne schuilplaats te verdrijven en rukte den 18den Julij jl. tegen hem op met eenige harer vasallen, ondersteund door eene door den kapitein van Leijden gekommandeerde kolonne van geregelde troepen, terwijl zich bij de ongeregelde troepen de ambtenaren Bakkers en Vosmaer hadden gevoegd. Met zeer veel moeite kwam deze magt langs een uiterst steil bergpad en, onder aanhoudend vuren op het plateau, waar Patjiro ligt, dat na een scherp gevecht door Datoe Bakka en de zijnen verlaten werd, waarna deze in de rigting ven Lamoeroe vlugtte. Na het verdrijven van Datoe Bakka uit Tanette keerde de overal heen gevlugte bevolking naar hare kampongs terug en bragt de verschuldigde hulde aan hare vorstin.

De meermalen voorspelde inval der Boniren in de noorder-distrikten heeft niet plaats gevonden, maar daarentegen hebben zich eenige vijandelijke benden aan de Bonische grenzen verzameld, uit vrees voor eenen inval onzer troepen.

De Sopingsche prins Aroeng Lompengan, aan wien het op zijn [illegible] verzoek was toegestaan om het lijk van een zijner aanverwanten te Pantjama (Tanette) te komen zien, heeft den wensch geuit om zich verder naar Maros te mogen begeven, ten einde door bemiddeling van den adsistent-rezident aldaar pogingen aan te wenden tot beëindiging van den oorlog, waartoe volgens zijn beweren, zoowel Boni als Soping geneigdheid zou gevoelen.

De telegraaf van heden meldt het volgende:

PARIJS, 18 Okt. De *Moniteur*, die heden ochtend in het licht is verschenen, bevat het berigt, dat de vrede gisteren door de Oostenrijksche en Fransche gevolmagtigden te Zurich is geteekend.

LONDEN, 18 Okt. De Koningin is heden op het kasteel Windsor aangekomen. De graaf van Westmoreland is overleden.

In de *Times* en *Morning-Post* worden artikelen gelezen, waarin het finantiële stelsel, dat in Oostenrijk is aangenomen, op de hevigste wijze wordt gegispt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 14 Okt. Men kan zich een denkbeeld vormen der bedrijvigheid, welke in de regeringskringen heerschte, ten einde de Italiaansche quæstie tot een oplossing te brengen, wanneer men de vele elkander weêrsprekende geruchten opmerkt, die ten gevolge daarvan ontstaan.

Naar uit goede bron wordt berigt, en wel in strijd met vroegere mededeelingen, waaraan tot hiertoe nog al geloof is gehecht, zouden de gevolmagtigden te Zurich de bepalingen van het vredestraktaat niet beperkt hebben tot den afstand van Lombardije en de eenvoudige vermelding der overige artikelen van het traktaat van Villafranca; maar zich hebben verbonden om de hertogen in hunne Italiaansche Staten van Midden-Italië te herstellen.

Zijnerzijds zou Oostenrijk in den afstand van den hertog van Modena, ten gunste van den hertog van Parma, hebben bewilligd, en deze, een gedeelte van zijn erfelijke Staten herkrijgende, zou verzocht worden een ander gedeelte af te staan aan het Lombardisch-Piëmonteesch koningrijk, namelijk de vesting Piacenza. De hertogen van Parma en Toskane zouden aan hunne staten liberale konstitutiën verleenen, en hunne herstelling zou op die voorwaarde geen ernstigen tegenstand ontmoeten.

Welke waarde die berigten hebben is moeijelijk te zeggen, doch hoe meer verwikkeld de toestand van Midden-Italië is, te meer dient men acht te slaan op de verschillende kombinatiën, welke ten doel hebben de quæstie op te lossen.

Wat nu het kongres betreft, de zamenstelling er van wordt niet minder bediskussieerd dan de grondslagen der te voeren onderhandelingen. Vooreerst heeft men beweerd dat de mogendheden, onderteekenaren van de traktaten van 1815, met gelijke regten er zitting in zouden nemen. Spanje, Zweden en Portugal zouden namelijk in dien zin eischen hebben gedaan, die te Londen en te Parijs gunstig waren ontvangen. Doch anderzijds beweert men, dat Spanje, en wel uithoofde der familieregten van de Bourbons, Parma, de H. Stoel en de Beide-Sicilie in hunne hoedanigheid van Italiaansche vorsten eeniglijk zouden worden toegelaten. Intusschen mag men het er voor houden, dat te dien aanzien nog niets is beslist en alles wat er van gezegd wordt slechts op gissingen berust.

Er is gemeld dat de reis van generaal Debormuz naar Parijs de vereffening ten doel had der bezwaren, door Oostenrijk, betreffende de regeling der Lombardische schuld, opgeworpen. De zending van den Sardinischen minister zou bovendien, naar uit Italië gekomen geruchten, in verband zijn met een plan, om centraal Italië onder een regentschap te stellen en de regering der vier staten aan den prins van Carignan op te dragen, in afwachting dat over het lot dier Staten door een Europeesch kongres beslist zij. Naar de berigten en meeningen, welke de Italiaansche bladen behelzen, te oordeelen, zou de noodzakelijkheid van dien maatregel meer en meer uitkomen; daar de voorloopige regeringen van Parma, Modena en Florence zich niet bij magte gevoelen, om der gevaren van den toestand het hoofd te bieden en te worstelen tegen de achteruitwerkende beweging, die door de aanhangers der vorige dynastiën georganizeerd wordt. In het hertogdom Parma, maakt die beweging bereids groote vorderingen, zoo zelfs, dat de diktator gemeend heeft uit de hoofdstad de meest bekende aanhangers der hertogin te moeten verwijderen.

Wat blijft er na dit feit, door de revolutionnaire bladen-zelven medegedeeld, nu over van hunne zoo herhaaldelijk geuite en door zoo velen nageschreven bewering, dat de Midden-Italiaansche vorsten geen aanhangers bij de bevolking hadden, en elkeen in de hertogdommen de aanhechting bij Sardinië verlangde? Over den dwang, door de diktators in Midden-Italië uitgeoefend, deelt de Turijnsche *Indipendente* op zijne wijze het volgende mede:

„Uit Parma heeft men de meest bekende en meest gehate aanhangers der hertogin verwijderd. Daar het gerucht van een zamenzwering in verscheidene provinciën van Midden-Italië, ten gunste van het vorig bewind meer veld won, zoo heeft de waakzaamheid en geestkracht van Ricasoli, Cipriani en Farini tot hiertoe het gevaar bezworen. Maar de noodzakelijkheid van een regentschap wordt dagelijks grooter. Men hoopt dat generaal Dabormida, van Parijs terugkeerende, een goed beraamde en dadelijk uitvoerbare kombinatie zal medebrengen, ten einde het regentschap van Z. K. H. den prins van Carignan in werking te kunnen brengen."

— In een korrespondentie uit Rome wordt gemeld, dat de hertog van Grammont ten maaltijd bij Z. H. den Paus is geweest, waaruit eene verbetering der diplomatieke betrekkingen tusschen het Fransche en Pauselijke hof wordt afgeleid, en dat Frankrijk tot beginselen begint over te hellen, die meer met de waardigheid van den H. Stoel strooken. Men verzekert in die korrespondentie, dat in de konferentie te Zurich Frankrijk en Oostenrijk het beginsel zouden hebben erkend, hetwelk aan iedere Katholieke mogendheid het regt geeft des verkiezende ten gunste van het Pausdom te interveniëren. Door de erkenning van dat regt, zou 's Pausen toestand veel verbeterd zijn en de gegronde hoop zou er door ontstaan, dat hij zijn gezag in de Romagna zal herkrijgen, en wel door het bij dat traktaat aan Spanje, Napels en zelfs aan Oostenrijk toegevende regt om troepen ter beschikking Z. H. te stellen.

— Even als de *Univers* is ook de *Ami de la Religion* van regeringswege aangezocht de mandementen der bisschoppen niet openbaar te maken. Het blad zegt daarover:

„Als alle Parijsche bladen, zijn ook wij uitgenoodigd in onze kolommen geen bisschoppelijke brieven over de zaken van Rome op te nemen. De regering meende dat die mededeeling tot verbitterende diskussiën aanleiding gaf. Wat ons betreft, wij vreezen, dat zulk een maatregel slechts tot uitleggingen voert, welke inbreuk zouden kunnen maken op de regten en de waardigheid van het Episkopaat."

— Verscheidene Engelsche dagbladen beweren dat het Fransche goevernement van Sardinië, wegens den vorigen oorlog een vergoeding van drie millioen fr. eischt. 't Is een dwaling, zegt de *Indépendance belge*, die som bedraagt slechts zestig millioen en wel ter zake van geleverd krijgsmaterieel en mondbehoeften aan het Piëmontesche leger vóór en gedurende den oorlog. Het is alzoo geen schadevergoeding schuldig voor de door het Fransche leger gemaakte kosten, maar eenvoudig de betaling der het zij geld of in voorwerpen gedane leveringen.

— De bladen hebben verschillende cijfers opgegeven voor de getalsterkte der revolutionnaire benden in Italië. In enkelen werd met grond betwijfeld of die opgaven, vaak vrij hoog, juist waren. Thans leest men dienaangaande in den *Union*:

„De revolutionnaire bladen maken een grooten ophef van het leger der Ligue van Midden-Italië. Het moest niet minder dan 60,000 man tellen, zeggen zij; en daarvoor vraagt men soldij, wapenen, kleederen en levensmiddelen. Werkelijk zijn er geen volle 35,000 man in slagorde te stellen, en daarbij bevinden zich weinig Italianen uit de hertogdommen en de Legatiën. De grootste helft bestaat uit Piëmontezen, Lombarden, Siciliërs, Venetianen, Romeinen, Hongaren, Franschen, Grieken, Engelschen, Maltenezen, Zwitzers en Amerikanen, waarbij men eene menigte vrijgelaten gevangenen moet voegen. De staat van het leger is de volgende:

Piëmonteesche vrijwilligers van Garibaldi.	6,750
Lombardijsche.	3,240
Venetianen.	1,200
Napolitanen en Siciliërs.	2,150
Romeinen	500
Hongaren	1,200
Franschen	200
Engelschen	30
Malthezers en Ioniërs.	150
Grieken.	260
Polen.	450
Zwitzers.	370
Spanjaarden, Belgen, Amerikanen.	160
Oostenrijksche overloopers en vrijgelaten boeven.	800

Het leger der Ligue is dus door de algemeene demokratie, geenszins door de Italiaansche nationaliteit gevormd. Naar men uit de woorden der aanvoerders, zoo als Mezzacapo en Ulloa, en de verklaringen der berigtgevers van den *Times* heeft kunnen vernemen, is die hoop revolutionnaire wereldburgers niet geoefend, en niet zeer gezocht in de steden, welke zij bezetten. Men begint hen moede te worden en zij konden wel eens verjaagd worden, onder den kreet: „Weg met de vreemdelingen!" wat voorzeker den goed gezinden en het volk in 't algemeen zeer aangenaam zou zijn."

DUITSCHLAND.

WEENEN, 16 Okt. De minister van policie, de heer von Hubner, heeft in Hongarije eene bijeenkomst gehad met eenige aanzienlijke mannen, aan wier hoofd graaf Lodewijk Karoly staat. Hij noodigde dezen uit, eenige ophelderingen te geven nopens de voormalige wetgeving in Hongarije en deelde hun mede, dat de regering het voornemen had een' Hongaar in het ministerie te roepen. Men antwoordde hierop, dat zulks weinig zou baten, zoo desniettemin het tegenwoordige regeringstelsel gevolgd werd.

De heer v. Hubner moet toen verklaard hebben dat de ministers het stelsel van centralisatie wel zouden laten varen, doch de Keizer daar geen ooren naar had. Hij wenschte echter te weten wat de Hongaren verlangden, wijl de Regering bereid was regtmatige verzoeken in overweging te nemen. Hierop vorderde men: „Herstelling der oude Hongaarsche grondwet," „een raad van oudsten," „regt van vertegenwoordiging," „vrij bestuur der inlandsche geldmiddelen en een landdag."

Ten laatste wenschte men nog de teruggave der landen, welke aan de voormalige Hongaarsche kroon behoorden en de krooning des Konings. Ook verzekerde men den minister dat het beter ware, alles te laten gelijk het nu was, dan weder een ander en voorloopigen toestand te vormen.

De heer von Hubner beloofde zijn invloed te Weenen te zullen aanwenden, ter vervulling dier wenschen. Hoe men er echter in het kabinet over denkt is nog niet uitgelekt, maar het lijdt geen twijfel, of men zal zich weldra ernstig met Hongarije onledig houden.

— Aartshertog Albregt vertrekt den 16[e] naar Warschau om Keizer Alexander te begroeten en zal, na acht dagen, herwaarts terugkeeren.

— Tyrol, dat de grens van Lombardije is, wordt aanzienlijk versterkt en van troepen voorzien. De bouw van het fort bij Brixen wordt met kracht voortgezet, en ook aan den westelijken oever van het Garda-meer worden sterkten aangelegd. De grenslijn wordt tusschen Salo en Maderno getrokken, zoodat de eerste plaats aan Piëmont behoort. Eene groote krijgsmagt zal in Tyrol overwinteren, en om de burgers niet door inkwartiering te doen lijden, worden in de meeste steden loodsen voor de soldaten opgerigt. Innspruck, dat in langen tijd geen garnizoen had, zal het nu verkrijgen.

— Prins Alexander van Hessen, uit Petersburg gekomen, zal na eenige dagen Weenen verlaten. Zijne reis moet niet aan de verwachting beantwoord hebben. Hij had de moeijelijke taak op zich genomen, de spanning

te doen verdwijnen, welke tusschen de beide keizerlijke huizen bestaat.

— Uit Venetië wordt berigt, dat den 11 Okt. aldaar waren aangekomen: Mgr. de Aartsbisschop van Udine, en de bisschoppen van Verona, van Padua, van Felbre en Belluna, van Concordia, van Trevisa en van Cenedo, alsmede de gemagtigden der Bisschoppen van Vicensa en van Rovigo.

Verscheidene revolutionnaire bladen in Opper-Italië vragen thans met zekere onrust, wat die bijeenkomst beduidt en ieder maakt zijne eigene gevolgtrekking.

— Te Verona houdt eene kommissie zich onledig met de oorzaken op te sporen der vaak slechte verpleging der gekwetsten in den laatsten oorlog, ten einde daarvan den Keizer verslag te doen. Merkwaardige ontdekkingen moeten daarbij gemaakt, en burgerlijke en militaire ambtenaren gekompromitteerd zijn. Alle verplegingsbehoeften waren overvloedig voorhanden, waarom gevraagd wordt, wat daarmede gebeurd is, wijl men weet dat ze niet voor de troepen gebruikt werden. Groot bedrog is er gepleegd, wat op sommige posten, bij het eerste gezigt blijkt. Zoo is er eene rekening onder anderen van 30,000 florijnen voor lucifers.

Kort geleden is een ridmeester met eenige gendarmen uit Verona naar Lombardije gegaan. Hij moest bij Garibaldi dienst genomen hebben en zich thans in Bologna bevinden.

BERLIJN, 16 Okt. Men verneemt dat de zamenkomst van Keizer Alexander met den prins-regent den 20 dezer te Breslau zal plaats hebben. Verschillende beschikkingen zijn daartoe gemaakt. Men meent hierin eene steeds grootere overeenstemming van Rusland en Pruissen te mogen zien ten opzigte der aanhanging zijnde Europesche vraagstukken, en gelooft dat alles tusschen beide rijken op een voet is, om, des vereischt, een naauw verbond te sluiten.

ITALIE.

ROME, 16 Okt. Graaf della Minerva is verleden Zondag namiddag ten half vier ure vertrokken, na alvorens het mogelijke beproefd te hebben, om der Pauselijke regering onaangenaamheden te veroorzaken. De revolutionnairen hebben bij die gelegenheid niet nagelaten hem getrouw bij te staan, doch de krachtige houding der troepen heeft voor het behoud der orde de noodige zorg gedragen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 18 Oktober.

ONDERTROUWD (13 Okt.): M. G. Snoer met C. J. Schönecker.
GETROUWD (13 Okt.): H. Richard met A. A. C. Lange.
BEVALLEN (14 Okt.): A. Bovenkerk, geb. Jansz, D.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	f 55½	2/m. Livorno	f 38½
Zigt "	" 55 13/16	" Napels	" 78½
2/m. Bordeaux	" 55	3/m. Petersburg	" 167
½/m. "	" 55½	6/w. Weenen	" 93½
3/m. Madrid	" 241	" Augsburg	" 99
" Cadix	" 243	" Frankfort	" 99¾
" Sevilië	" 240	2/m. Hamburg	" 35⅛
" Bilbao	" 240	Zigt "	" 35 5/16
" Lissabon	" 40⅜	2/m. Londen	" 11.65
" Porto	" 40¼	Zigt "	" 11.70
2/m. Genua	" 45½	Rotterdam	" ⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 17 Okt. België 2½ pc. 54⅝ g; 4½ pc. 98¼ g. Metal. 57¾ g; Nation. 62⅞ g; Spanje 1½ pc. 33p; 3 pc. 43p.

PARIJS, 17 Okt. Rente kont. 4½ pc. —.—, in liq. 3 pc. —.—; op tijd 3 pc. 70.—; Credit mobilier 807.50; Fr.-Oost. Spoorw. 550.—; Russ. Spoorw.-Aktiën 502.50; Spanje 1½ pc. 34½; 3 pc. 43; Passive 10½; Cred. Spanje 265.—; Rom. Leening 85.—.

LONDEN, 17 Okt. Cons. 96⅛ a ¼; Braz. 5 pc. —; 3 pc. Mexiko 22½ a ¾; 4½ pc. Peru —; 3 pc. id. —; 4½ pc. id. doll. bonds —; Grenada uitgest. 5¼ a 5½.; id. werkelijke 17¾ a 18¼; 5 pc. Venez. 27½ a 28; 2½ pc. id. 14¼ a 14¾; 3 pc. Port. — a —; 3 pc. Spanje 46 a 46½; 1½ pc. id. 33⅞ a 34⅛; Coupons 4¾ a ⅞; Passive 11 a ¼; 4½ pc. Russen — a —; 5 pc. id. — a —; 2½ pc. Holland — a —; 4 pc. id. — a —; Illinois Shares 62 a 63; id. 7 pc. Oblig. 77 a 78; Sardinië 86 a 87; Ecuador —.

WEENEN, 17 Okt. Met. 5 pc. 72.50; 2½ pc. —.—; Nat. 78.—; Loten 1854 4 pc. 110.—; Bank-Aktiën 898; Noord-Baan-akt. —.—; Oostenr. Cred. Loten 96; Cred. Anst. 207.10; O.-Fr. Spoorw.-akt. 262.50; Lomb. Venetiaans. —.—, Nieuwe —.—; Wissel op Londen 3/m. 12.05; Parijs 48.30; Frankf. —.—; Amst. —.—; Goud 21; Zilver 18⅝.

BERLIJN, 17 Okt. Metalliek 5 pc. 58½; Nationale 63¾, [illegible] serie 96½; 6de id. 105½; Rusland 5 pc. —; [illegible] Pruiss. Staats. 4½ pc. 102; id. Nieuwe [illegible] Spoorw. Akt.; [illegible] Wissel [illegible] Parijs —, Hamburg —, Amst. [illegible]

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		17 OKT. 4½ u.	a		gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.		a		
Nederl. Bank	4 "		"		
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	64¼	"	64½	64¼
Dito Dito	3 "	76⅞	"		
Dito Dito	4 "	97⅝	"	97¾	
Amortis. Syndik.	3½ "		"		
Aand. Handel-Maatsch.	"	126½	"		
Oost-Ind. Leening	4 "	97	"		
Aand. Holl. Spoorweg.			"		
Leening idem	4½ pCt.		"		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ "	101½	"		
Maatschappij van Weld.	4 "		"		
België, Cert. Adm. B. bk	2½ "		"		
Dito bij *Rothschild*	2½ "		"		
Frankrijk, Certifikaten	3 "		"		
Spanje, Obligatiën	1½ "	33¼	"	33⅜	33 5/16
Dito	3 "	45¼	"		
Dito Binnenl.	3 "	42⅜	"	42 7/16	42 7/16
Amortisable Schuld			"		
Bewijzen Coupon			"		
Crediet Instel. bij *Prost & C°.*			"		
Portugal, Obligatiën	3 pCt.	44⅜	"	44½	
Dito 1856/1857	3 "	43⅛	"	43¼	
Dito Uitgestelde			"		
Rusl. Obl. bij *Hope en C°.*	5 pCt.	104⅛	"	104¼	
Dito bij idem 1828/1829	5 "	101¾	"	102	
Cert. bij idem 1831/1833	5 "		"		
Dito bij idem 1840	4 "	82⅜	"		
Dito bij *Stieglitz*	4 "	82¾	"	82⅞	82⅞
Dito Nieuwe	4 "		"		
Dito 5de Serie	5 "	91¼	"	91⅜	91⅜
Dito 1855, 6de Serie	5 "	99 15/16	"	100	
Dito adm. te Hamburg	5 "		"		
Dito dito te Londen	5 "	99¾	"		
Dito dito dito	4½ "		"		
Inschrijving in Assignat.	6 "		"		
Certifikaten van dito	6 "		"		
Spoorweg Aktiën	5 "	68½	"		
Polen, Aand. 1835, fl. 500	f	157¾	"	158	
Obligatiën	4 pCt.	78⅜	"	78⅞	78⅜
Pruissen, Obligatiën	5 "	101⅛	"	101¼	
Aandeelen 1854	3½ "		"		
Oostenrijk, Obl. bij *Göll en C.*	5 "		"		
Dito dito	4 "		"		
Dito Metalliek	5 "	54¼	"	54⅞	54¾
Dito Rente Amsterdam	5 "	74⅛	"		
Dito Nationale 1854	5 "	59⅜	"	60	59 13/16
Dito dito	2½ "	28⅞	"	29⅛	29⅛
Weener Bank-Aktiën	f	858	"		
Dito Aand. fl. 250, 1839	"	287	"		
Dito dito " 250, 1854	4 pCt.	280	"		
Beijeren, Spoorweg Aandeelen			"		
Napels, Cert. bij *Lam. en B.*	5 "		"		
Dito bij *Rothschild*	5 "		"		
Denemarken, Oblig. te Lond.	5 "	99½	"		
Dito	3 "		"		
Braziliën, Geldl. 1824 v. £ 100	5 "	100	"		
Dito 1839 van £ 100	5 "	99½	"		
Dito 1843 " £ 100	5 "	99½	"		
Dito 1852	4½ "		"		
Dito 1858	4½ "	91¾	"		
Sardinië	5 "		"		
Peru, Geldl. 1854	4½ "		"		
Dito te Parijs			"		
Ecuador, Oblig. 1855	1 "	15 1/16	"	15⅜	
Venezuela, dito 6 pCt thans	3 "	26¼	"	26½	
Dito Uitgestelde	1 "	13¾	"	13⅞	
Grenada, Obligatiën	3½ "	15½	"	15⅝	
Dito Uitgestelde		5	"	5 1/16	
Mexiko dito	3 "	21	"	21 3/16	
Nrd-Amer., Ph. *Hope en C*, Lr. A	"	96	"		
Dito dito " B	"		"		
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.	80¾	"	82½	
Amerik. Bank-Aktiën			"		
Illinois Spoorweg-Aandeelen			"		
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 pCt.	80¾	"		
Louisiana	5 "		"		
Griekenl., Obl. Geldl. 1825	5 "	3⅞	"		

Handel-Maatschappij kontant —; dito Leening 1858 4 pCt. —; Russische Spoorweg volgst. 222¼, ¾; Hypotheek 4½ pCt. —; Fr. Oost. Spw. Oblig. bij Hope 3 pCt. —; 3 pc. Russen 64 9/16, ⅝; 4½ pCt. Entrep. 101.

Oostenrijksche, na eene neiging tot achteruitgang hebben zich ten slotte weder eenigzins verbeterd en blijven nagenoeg als Zaturdag. Binnenlandsche fondsen aangeboden. Overigens weinig variatie.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt, Prolongatie 3 pCt., Diskonto 3 pCt.

VOORLOOPIG BERIGT DER BEURS van 18 Oktober tot 3¾ ure.

Nederl. Werkel. Schuld à 2½ pc. 64⅜; Aand. Handel-Maatsch. —, Spanje, Binnenl. 3 pc. 42⅝; Rusl., Obl. bij Hope en C°. 5 pc. 104¼, Cert. bij Stieglitz 1855, 6de serie 5 pc. 100¼, Oostenrijk, Met. 5 pc. 54⅞, dito 2½ pc. 29⅛, dito Rente Amst. 5 pc. 73 13/16, dito Nationale 1854 5 pc. 59 13/16.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	f 23,70 a —	Pruissische	f 34⅞ a —
Napelsche	" —.— " —	Spaansche	" —.— " —
Div. in £	" 11,62½ " —	Hamb. Russ.	" 32½ " —
Eng. Russen	" 11,62½ " —	Russ. in Z.-R.	" 39¾ " —
Fransche	" 55¼ " —	Polen	" 350 " —
Belgische	" 55¾ " —	[illegible]	" 36 [illegible]

Buitenl. Spanje f 55⅛. Nation. Met. d°. 1 Julij 1859, f —.—.
Amerik. in D. f 2.34.

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIËN.

Stukken à f 10 per Stuk	f 9,60 à 9,70
Oude Gerande Dukaten	" 5,50 " 5,60
Wigtige Souvereinen	" 11,65 " 11,75
" Pistolen	" 9,55 " 9,65
Stukken van 20 Franks	" 9,30 " 9,40

BarenGoud en Speciën à f 1442,60 per Ned. ℔ fijn 9½ à 10½ pc.

ZILVEREN SPECIËN.

Piasters per Stuk	f 2,55 à 2,60
Stukken van 5 Franks	" 2,33 " 2,36
Brabandsche Kroonen	" 2,65 " 2,70
Fransche	f 2,70 f 2,75
Pruissische Daalders	" 1,75 " 1,78
Zilver 1000 à 980	" —,— " —,—
" 900 " 700	f 104,20 à 105,—

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 17 Okt.

Tarwe in een doen: 133, 134 ℔ j. b. Poolsche f 316, 320; 129 ℔ n. Rijn f 273.

Rogge prijshoudend: 118 ℔ Petersburg f 179; 118 ℔ verb. f 160; 125 ℔ Pruissche f 200; 126 ℔ dito f 205; 124 ℔ dito f 199; 123 ℔ dito f 192 aan de Zaan.

Garst en Haver zonder handel.

Boekweit f 6 lager: 118 ℔ Amersf. f 190; 118 ℔ Mechelen f 192; 117 ℔ Gordijker f 186; 113 ℔ o. Sleeswijksche f 150.

Koolzaad: Anclammer Rubs 52; Rubs 55 £. Op 9 vaten Olie te leveren: dadelijk 56 £. *Raapolie* op 6/w. f 34¾; Vliegend f 33½; in Mei ek. f 35¾; Nov. f 33½; Dec. f 33¾; f 33⅞ a 34. *Lijnolie* op 6/w. f 32¼; Vliegend f 31; in Maart, April en Mei ek. f 30¾; Nov. f 30⅝ a ¾; Dec. f 30½. *Hennepolie* op 6/w. f 37½; Vliegend f 36¼.

SCHIEDAM, 17 Okt. Rogge. Verkocht: 143/2 ℔ Petersb. f 174 6/w.; 143/2 ℔ Libau f 179 8/w., 180 3/m.; 147/2 ℔ dito f 185 kt., 188 3/m.; 143/2 ℔ j. Archangel f 175 6/w. — Gerst 129/2 ℔ Libau f 173 6/w. — Moutwijn f 13.75; Jenever f 19,25; Amst. Proef f 20,50 per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting. Spoeling f 0,40 per ketel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 18 Okt. Hazewinkel, Admiraal Piet Hein, Tjiletjap.
VLIE, 15 Okt. Pedersen, Frithiof, Frederikstad.
HELVOET, 17 Okt. Koster, [illegible].
BROUWERSHAVEN, 17 Okt. Ouwehand, Stad Middelburg, Padang, en von Lindern, Alblasserwaard, Wijnkoopersbaai, beide n. Rott.

UITGEZEILD:

TEXEL, 18 Okt. Berenice (st.), Marseille.
VLIE, 15 Okt. Van Dierendonck, St. Marie, Riga.
BATAVIA, 21 Aug. Tange, Ferdinandina Emma, Nederland. - De Vries, Alida Maria, Amst.

Advertentiën.

(1910) Voor de menigvuldige bewijzen van deelneming, mij betoond bij het overlijden van mijn geliefden Echtgenoot, betuig ik bij deze, mijn welmeenenden dank.

VINKEVEEN, 19 October 1859.
De Wed. J. DEUGD, geb. M. BRUINE[illegible]

(1909) Le Directeur du Pensionnat St-Louis à Eindhoven demande un **Secondant** de la religion C. R. d'un âge mur muni de bons certificats et autorisé par la loi à enseigner la langue française.
Le salaire sera à proportion des capacités.
S'adresser par lettres affranchies.

Bij de Boekhandelaars C. L. VAN LANGENHUYSEN te Amsterdam en P. N. VERHOEVEN te 's Bosch eenige Correspondenten voor Nederland, worden bestellingen aangenomen op eene nieuwe uitgave van:

COLLECTIO DECLARATIONUM
SACRAE CONGREGATIONIS
CARDINALIUM SACRI CONCILII TRIDENTINI
INTERPRETUM
AUCTORE JOH. FORTUNATO DE COMITIBUS ZAMBONI
ROMANO JURISCONSULTI.
4 volumes petit in-4°.

Deze uitgave geschiedt onder de leiding en het toezigt van den Wel-Eerw. Pater Bouix. Elk deel zal nagenoeg 600 bladzijden bevatten, en de prijs per deel omstreeks f 5 [illegible] bedragen. Het eerste deel is ter perse en zal binnen kort verschijnen.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN Drukker en Uitgever.